

фронті, сприяють розвитку волонтерського руху. 30% від кожного квитка перераховують на потреби Сил оборони України. Серед вистав театру на червень 2022 року:

– «Абетка гарних манер» – тривалість 45 хвилин, рекомендовано дітям від 3 до 10 років. Вистава вчить не лише необхідним правилам культурної поведінки та ввічливої комунікації з друзями та дорослими, але й нагадує про низку важливих речей: справжня дружба, збереження порядності, вміння говорити правду;

– «Комедія про ніжне серце» – тривалість 2 години, з антрактом, створена у найкращих традиціях жанру водевілю, переклад і сценічна адаптація Наталі Уварової;

– «Невинасімі люди» – тривалість 1 година 40 хвилин, без антракту – на сцені відбувається зухвала театральна полеміка з побутовою п'єсою, в основу якої покладені колізії не вигадані, а списані автором з особистого життєвого досвіду [5].

Прикладом, безсумнівно, героїчної роботи і культурної звитяги є Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії, який працював увесь час, починаючи з 24 лютого 2022 року, попри те, що ворог без перерв обстрілював Миколаїв і майже дійшов до околиць міста. Репертуар Миколаївського академічного українського театру на червень 2022 року включає як класичні («Кайдашева сім'я», «Женихи», «За двома зайцями», «Хазяїн», «Наталка Полтавка», «Засватана – не вінчана»), так і нові вистави («Мишоловка», «Шевальє Іван Сірко», «Наречена для батька», «Біла ворона»). На сайті Миколаївського театру зазначено: «Українська мова – один із ключових факторів самоідентифікації нашої нації. І це особливо гостро відчувається на тлі повномасштабної війни, яку розв'язала проти нас російська федерація... Тримаємо південний культурний форпост!» Мабуть, це є непоганим гаслом для усіх театрів України [4].

Отже, діяльність українських театрів в особливий історичний період, зокрема війни (воєнного стану) в країні, є прикладом самовідданої роботи і великої культурної віддачі. Працюючи в період духовних криз і значних матеріальних втрат, провідні українські театри, безсумнівно, консолідують українську націю перед обличчям жорстокого ворога, який прагне знищити нашу культурну ідентичність.

Література

1. Гаврилюк С. М. Театр для дітей. Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2021. 174 с.
2. Гейзінга Й. Homo Ludens / пер. з англ. О. Мокровольський. Київ : Основи, 1994. 250 с.
3. Лягушенко А. Український театр. Видатні діячі та менеджмент. Київ : Мистецтво, 2021. 495 с.
4. Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії. URL: <https://www.maut.com.ua> (дата доступу 15.05.2022).
5. Центр мистецтв «Новий Український Театр». URL: <https://nut.kiev.ua> (дата звернення: 15.05.2022).

Гавеля Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ОСНОВА КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На сьогодні актуальними науковими питаннями є підтримка і створення позитивного іміджу компанії, основою якого виступають культурні цінності особистості. Заклади вищої освіти мають забезпечувати творчий розвиток особистості здобувача вищої освіти, який знає та дотримується норм і правил ділової, навчальної, наукової та корпоративної етики і здатен визначати місце корпоративної етики в структурі етичного й культурологічного знання.

Культуру особистості ми розглядаємо як основу корпоративної етики закладу вищої освіти. Усе це визначає завдання сформулювати в здобувачів вищої освіти високу особисту культуру, уявлення про корпоративну етику, вміння вирішувати соціально-етичні та професійні проблеми, навички аналізу професійних ситуацій і прийняття рішень з етичної поведінки. Актуальним постає питання: виробити в здобувачів вищої освіти здатність до ефективних міжособистісних і професійних комунікацій; компетентності в галузі спільних культурних цінностей закладу вищої освіти, де вони навчаються; здатності застосовувати знання з корпоративної етики в процесі подальшої професійної діяльності.

Корпоративна або ділова етика виступає як сучасний організаційний стандарт, набір принципів, культурних цінностей і етичних норм, що регулюють дії та поведінку працівника в певному закладі, установі або організації. Як корпоративна практика і кар'єрна спеціалізація ця

Культурно-мистецький простір в умовах сьогодення

галузь знань є, насамперед, нормативною. Вчені, які намагаються зрозуміти поведінку бізнесу, використовують описові методи, якими відображають взаємодію поведінки людини з економічними інтересами компанії. В умовах сьогодення актуалізується проблема створення Кодексів корпоративної етики та поведінки в закладах вищої освіти, оскільки за умов часткової комерціалізації освіти у вищів також з'явилися свої бізнесові інтереси. Часткове впровадження платної форми навчання в закладах вищої освіти України змушує керівництво більшості закладів досить прагматично підходити до питання збільшення прибутків ЗВО за рахунок коштів здобувачів освіти, які самостійно оплачують своє навчання.

Нас цікавить культура особистості як важливий ресурс корпоративної етики. З огляду на те, що управління етичною поведінкою є однією з найбільш поширених і складних проблем, з якими стикаються сьогодні бізнес-організації, актуалізацію питання культури особистості ми розглядаємо як основний механізм для вирішення проблем управління організаціями та підприємствами, зокрема менеджменту закладів вищої освіти.

Визначення місця корпоративної етики в структурі культурологічного знання пов'язане, насамперед, з культурою особистості та спільними культурними цінностями закладу, установи або організації. Е. Тейлор включав у культурологічне знання мистецтво, мораль, право, звичаї, культури, так пов'язуючи мораль із культурою. В. Віндельбанд та Г. Ріккерт визначали в культурології загальнозначущі цінності: моральні, естетичні, релігійні, еротичні, логічні. Відповідно до цього корпоративну етику можна включати не лише в систему етичного, але й культурологічного знання. Адже корпоративна етика містить у собі універсальний сенс створеної людством культури, яка здатна об'єднувати людей.

Завдання вивчення здобувачами вищої освіти культурології багато в чому збігаються із завданням вивчення ними корпоративної етики. Насамперед, це стосується переліку компетентностей як результату вивчення та засвоєння цих дисциплін, зокрема – здатність: збереження лояльності та поваги до закладу вищої освіти; розвитку культури поведінки особистості; підтримки власної репутаційної функції в колективі; дотримання етичних норм колективу; працювати автономно та в команді; вирішувати соціально-етичні, професійні проблеми, навички аналізу професійних ситуацій і прийняття рішень з етичної поведінки в професійному колективі; запобігати конфліктним ситуаціям; розуміння закономірностей культурних змін і впливу на соціум культури й професійної діяльності особистості; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства; до передбачення соціокультурних і моральних наслідків професійної діяльності; виявляти толерантність до всіх членів колективу тощо.

Важливе місце в корпоративній етиці закладу вищої освіти посідає імідж і корпоративний стиль. У їх основі лежить психоемоційне ставлення та відображення уявлення, яке стосується основних сторін його діяльності, з боку керівництва, професорсько-викладацького складу, абітурієнтів, здобувачів освіти, партнерів, гарантів й інших зацікавлених осіб. Позитивний імідж і корпоративний стиль є одними з найважливіших інструментів у досягненні стратегічних цілей закладу вищої освіти й орієнтовані на подальший його розвиток.

У Кодексі корпоративної етики та поведінки має бути передбачено зобов'язання працівників підтримувати позитивний імідж закладу вищої освіти. Це має забезпечувати: високий рівень лояльності абітурієнтів, здобувачів освіти, партнерів та інших осіб клієнтів до закладу вищої освіти; підвищення впізнаваності закладу вищої освіти та його послуг; формування більш високого рівня довіри до нього у потенційних клієнтів. Також у цьому регламенті мають бути передбачені заходи з реалізації іміджевої стратегії закладу вищої освіти та з аналізу культури поведінки здобувачів вищої освіти і професорсько-викладацького складу. Це має підвищити рівень надійності й ефективності діяльності закладу освіти.

Якщо під ефективністю розуміти результативність і продуктивність системи, то, вочевидь, надійність є однією з умов, що визначає цю ефективність. Відносно людини ефективність її навчання і роботи залежить від здобутої освіти, культури, професійної підготовки, а також від спеціальних здібностей індивіда. Зрозуміло, що всі ці фактори втрачають своє значення, якщо індивід не достатньо надійний. Наскільки б досконало не були прописані в Кодексі корпоративної етики та поведінки зобов'язання працівників, але якщо рівень надійності учасників навчального процесу не є належним, то ефективність їх діяльності буде досить низькою. У разі виникнення конфліктної ситуації можна досліджувати фізичний стан і психічні характеристики особистості, а також культуру її поведінки. Надійна людина – це та, на яку можна поклатися, особливо в екстремальних ситуаціях, яка вміє запобігати конфліктним ситуаціям, а в разі потреби швидко їх

вирішувати, яка здатна виконувати різноманітні завдання в так званих стрес-ситуаціях (stress – напруга).

Отже, індивідуальність і культура особистості посідають особливе місце в корпоративній етиці і забезпечують надійність діяльності закладу вищої освіти. Чітко прописані в Кодексі корпоративної етики та поведінки зобов'язання працівників виступають факторами надійності функціонування закладу вищої освіти.

*Гвоздик Олександра,
студентка Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*

КНИГОВИДАННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОТИСТОЯННЯ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Злочини російської федерації проти української культурної спадщини набули загрозливих масштабів. Станом на 10 червня 2022 року МКІП зафіксовано 388 епізодів воєнних злочинів рф проти культурної спадщини України [1]. Книговидавнича галузь України також суттєво постраждала від повномасштабного російського вторгнення, лише 39% видавництв продовжують свою роботу, а 22% мають постраждалі склади й офіси; 33 видавництва повністю втратили свої виробничі потужності [2]. Окрім цього, галузь зіштовхнулася із недостатнім фінансуванням і неможливістю друку нових книжок.

Росія відкрито заявляє, що української нації, а також її культури не існує. Наразі головне завдання діячів української культури – спростувати це твердження, представляючи культурно-мистецький простір України на світовій арені, адже ця інформаційна війна ведеться як всередині країни, так й за її межами. В умовах російсько-української війни розвиток і промоція української літератури необхідні, адже вона відіграє важливу роль для пізнання країни, її історії, ментальності народу та розуміння причин і подій, які зараз відбуваються в Україні, а також для заперечення пропагандистських наративів кремля. Щодо закордонних зв'язків, то 24,6% видавців налагодили співпрацю з міжнародними партнерами, а 51% – планують це робити [2].

У ході інформаційної війни літературу можна вважати «одним із найсильніших видів озброєння». Вона формує світобачення та систему цінностей людини, розвиває емпатію, документує хід подій, що важливо в умовах, коли пропаганда кремля намагається трактувати хід і значення військових і дипломатичних операцій у вигідний для себе спосіб.

Книга дає змогу розгорнути тривалу рефлексивну оповідь про події. Як говорить із читачем книга, не говорить жодне інформаційне медіа. За словами цьогорічної лауреатки Шевченківської премії з літератури Тамари Горіха Зерня, найпопулярнішим читацьким відгуком на її твір «Доця» стали слова: «До вашої книги я про це не задумувався(лася)» [3]. У «Доці» послідовно і поетапно описано перехід мирного міста до стану війни, а потім і до окупації, і читач спостерігає події очима жительки Донецька.

Говорити про війну зі сторінок книг чи у віршах так само важливо, як і з парламентських трибун. Саме це й роблять українські літературні інституції сьогодні. За участі Українського інституту книги, Українського інституту, Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» і Міжнародного фестивалю «BookForum» від початку повномасштабного вторгнення українська книга презентується на десятках міжнародних літературних подій, у такий спосіб інформуючи світову книжкову спільноту про російсько-українську війну, створюючи коаліцію культурних інституцій щодо бойкоту російського культурного продукту й бізнесу, а також популяризуючи українську культуру за кордоном.

Україна була представлена на цьогорічному Болонському ярмарку дитячої книги, одному з найбільших у книжковому світі, порожнім стендом-маніфестом – так книжкова спільнота звернулася до колег з інших країн по підтримку, аби наступного року повернутися на Болонський ярмарок зі стендом, наповненим книжками [4].

На Книжковому ярмарку у Варшаві працював український стенд зі слоганом «Дякуємо, Польще! / Dziękujemy, Polsko» на знак подяки польському народові. На українському стенді були представлені книжки, які розповідають про сучасну українську культуру, відвідувачі мали змогу придбати видання українських видавництв та інституцій. Завдяки допомозі Посольства України в Польщі, до Варшави було доставлено близько 1800 примірників книжок українських видавців, практично всі з них були продані на ярмарку. Окрім того, відбулись дві професійні дискусії про український книжковий ринок і можливості його підтримки й розвитку [5].